

TRIBUNA

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an ..... 20 cor.
pe 1/2 an ..... 10 cor.
pe 1/4 an ..... 5 cor.
pe o lună ..... 2 cor.
N-ri de Duminică pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscripte nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIUNILE:
de un șir garmond: prima dată 14
bani; a doua oară 12 bani; a treia
oară 8 b. de fiecare publicație.
Atât abonamentele, cât și inserți-
unile sunt a se plăti înainte în Arad.
Telefon pentru oraș și comitate
Scrisori neracolate nu se primesc

Un act regal.

Abia Sâmbătă după amiază am primit din Budapesta ziarele de Marți seara în care tratează cea mai nouă grație regală: decretul prin care se ordonă ca guvernul să se ocupe și să întocmească un proiect pentru aducerea în patrie a osâmintelor lui Rákoczy.

Eată în întregime acest decret:

„Iubite Conte Tisza!

„Dintre figurile marcante ale istoriei maghiare singure osâmintele lui Rákoczy Ferencz II odihnesc pe pământ străin ear aducerea lor în patrie a fost o dorință de mai multe ori exprimată de nație.

„Mulțumită Celui de sus, contradicțiile și neînțelegerile care au apăsător greu asupra antecesorilor nostri veacuri de-a rândul azi nu sunt decât amintirile istorice ale unei epoci de mult sfârșită.

„Increderea reciprocă dintre Rege și națiune și domnia pacnică inaugurată prin constituționalism au creat între Tron și nație condițiunile fundamentale ale armoniei necesare conlucrării pacnice.

„Fără mâhnire ne putem deci gândi la epoca sombră trecută și pietatea regească și a nației împreună pot să se îndrepte spre memoria celor căror li-s'a dat rol conducător în luptele dispărute.

„Te invit deci să te ocupi de aducerea în patrie a osâmintelor lui Rákoczy Ferencz II și aștept să-mi prezinți un proiect în privința asta.

„Dat în Viena, 18 Aprilie 1904.

Francisc Iosif.

Contele Tisza István.

Nu se poate descrie bucuria ce se manifestă în presa maghiară față de acest act regal, căci fără îndoială nu este un decret numai, dar un însemnat act regal acesta.

Francisc Iosif, șeful Casei de Habsburg, ordonă aducerea în țeară a osâmintelor celui ce a fost între Unguri tipul revoluționarului, căci Rákoczy Ferencz II n'a fost numai un simplu bărbat politic care urmărea independența Ungariei, ci cu graiu și prin fapte a propagat ruperea de Austria și ani de zile el și fusese ca un rege neincoronat — domnitor — al unei însemnate părți din Ungaria și jertfe colosale a trebuit să aducă Austria până să risipească oștirea ce se strânsese sub steagul lui Rákoczy.

Însăși dieta ungară adusese, pe vremuri, lege prin care Rákoczy Ferencz II era declarat sperjur, trădător, pe al cărui cap se pusese premiu și averile lui toate le confiscase. El a și murit departe de patrie, în Turcia, ear osâmintele lui zac într'o mică biserică la Constantinopol. Ajunsese acolo după-ce, frânt pe câmpia dela Majtény, s'a exilat și conspirase cu toți dușmanii externi ai monarhiei condusă de Habsburgi.

Este dar un însemnat act politic ce a săvârșit M. Sa prin decretul de mai sus... Se aruncă vëlul uitării peste o epocă îndepărtată, adevărat, dar pe care Ungurii în diferite rânduri au încercat s-o învieze. Mai pe urmă la 1848—49, când Kossuth, în mijlocul însuflețirii și aprobării generale ungurești, detronase, la 14 Aprilie 1849, chiar pe actualul domnitor, care nici nu și-a putut asigura domnia de cât făcând apel la fidelitatea naționalităților și la armele rusești...

»Feltámadunk« (inviem) exclamă și acum »Független Magyarország«, organ al partidului kossuthist, în fața decretului M. Sale... Și comentând înaltul act, cântă osanale nu atât M. Sale, care s'a arătat așa de generos, ci slăvește politica și toate faptele lui Rákoczy...

»Tu ești cel pe care te-am visat, pe care te-am păstrat în amintirile noastre, pe care te-am mărit în închipuirea noastră... Tu ești gloria noastră, tu liberatorul nostru! Tu ești cinstea și mărirea noastră«, — exclamă susamintitul ziar.

Despre răul ce a suferit țeara pe urmă insurecției lui Rákoczy, despre cauzele care au provocat atâtea vërsări de sânge și au aruncat țeara, pe ani de zile, în mizerie, despre asta nici un cuvânt, nici în organul kossuthist nici în celelalte, care -- ca »Budapesti Hirlap« de pildă -- fac de altfel politică austro-ungară, cum s'ar zice, adică nu vor desfacerea de Austria.

Ceea-ce pare a dovedi că presa maghiară consideră însemnatul act regal ca o încurajare a politicii șoviniste ear nu ca o dorință să se uite răul din trecut și toți să caute bazele elementare pentru armonia ce singură garantează pactnică viațuire a popoarelor și progresul general.

Viitorul cel mai apropiat va dovedi cum înțelege și guvernul acest act. Il consideră ca o tărie a sa pentru a lovi în noi, naționalitățile, ori ca un imperativ pentru crearea unei situațiuni în care cu toții să trăim în pace!..

Monarchul la Londra. Pentru călătoria monarchului se fac deja din greu pregătirile. Din suita regelui cum se anunță din Viena, va face parte și ministrul de externe contele Gouchowsky, care cu această ocaziune va veni în atingere și cu bărbații de stat conducătorii englezii pe tru a confera cu ei asupra chestiei Balcanului și a face o înțelegere comună solidară în privința aceasta.

Consiliu de coroană. Din Viena se telegrafează, că în Burg s'a ținut alaltăeri sub presidența Majestății Sale consiliu de coroană, la care s'a discutat budgetul comun.

Măcel în Aleșdi.

Intrunire kossuthistă. — Urmările agitațiunilor socialiste. — Un geandarm împușcat. — 23 morți și 50 răniți.

Aleșd, 24 Aprilie.

Azi partidul kossuthist a vroit să țină aici intrunire. Simțind însă că poporul sedus de socialisti o să le facă greutate, corifeii kossuthiști au cerut asistență gendarmerească și venind la fața locului geandarmii, au provocat poporul să se împrăstie. Ungurii n'au vrut să audă însă de nici o poruncă, ci strigau că ei au drepturi. Geandarmii au năvălit atunci asupra lor și cu patul puștei loveau ca să-l înfrice.

Din mulțime trase atunci cine-va cu revolverul și sergentul de geandarmii căzu mort la pământ. Fusese lovit drept în burtă. Nainte de a-și fi dat sufletul mai avu atâta putere că trase două gloanțe, din care unul lovi pe Archiș, țeran român, drept în cap. Țeranul murî pe loc.

După aceasta geandarmii numeroși traseră salve asupra poporului. După prima salvă poporul s'a împrăștiat, lăsând însă pe câmpul de luptă numeroase victime: 23 morți și 50 răniți. Intre cei morți sunt și mai multe femei. Geandarmeria a făcut apoi perchișiție să alle dacă nu cumva pe la casele oamenilor sunt arme. S'a cerut miliție. Cea mai grozavă teroare domnește în sat.

Eată rezultatul uneltirilor kossuthiste și socialiste din Bihor.

Afacerea grevei ampioiaților dela tren.

Conform unui raport special sosit din Budapesta, căpitanul suprem al poliției Rudnay Béla Sâmbătă a încungiuat asilul, unde erau 10-12.000 greviști adunați, cu 100 polițiști călăreți și 400 soldați.

După o scurtă vorbire către greviști, în care le atrage atențiunea, că și-au călcat jurământul când și-au părăsit posturile, cauzând statului și publicului mari pagube, îi provoacă să părăsească asilul. Totodată anunță, că deține pe șeful de stațiunea dela gara de vest Sarlay János pentru lesa majestate, ceea-ce s'a întâmplat la fața locului numai decât.

În urma asta greviștii au fost conduși în grupuri mai mici la casarma de pe Üllői-út, după-ce fie căruia îi s'a inmanuat citațiunea pentru serviciul militar. Aici au fost îmbrăcați numai decât în uniformă, și ca soldați activi vor fi împărțiți la serviciul de tren militar.

Congregația Aradului.

Ședința de Luni

Și Unguri și Români sunt puțini, din cauză că nu sunt chestii interesante la ordinea zilei și apoi e și vremea lucrului de câmp, când proprietarii și țeranii sunt ocupați. Dintre Români însemnăm numele d-lor M. Veliciu, Russu Șirianu, G. Telescu, Popovici (Vârșand), I. Ștefanuț, I. Morariu (Micalaca), Iancu (Zărand), T. Terebenț (Galsă), Dr. St. C. Pop, Simeon Buda, Augustin Beles, Ioan Popescu (preot în Musca) G. Bogdan (Agris), D. Popovici (Germeiu), D. Luca, (Covăsint), Iuliu Groșorean, N. Pap, P. Vanc (Măderat), Axente Secula, Dr. I. Suci, Ambrosie Ungureanu și vre-o 8—10 țeranii.

O Interpelare.

Dr. Lázár Zoárd luând ca punct de plecare broșura lui Szabó Ferencz, care acuză grozav pe Pál Pál, notar în Simonyfalva, întreabă dacă cele cuprinse în broșură sunt adevărate ori nu, și dacă sunt adevărate, ce măsuri s'au luat pentru pedepsirea păcătosului?

Vicișpanul Dálnoky răspunde că numitul notar s'a dat pe mâna procurorului.

Interpelantul și congregația ia la cunoștință.

Ordinea zilei.

La raportul vicișpanului la cuvântul Dr. St. C. Pop, care combate acel chip revoltător de a raporta: se spune pur și simplu că ici ori colo rebelii ori renitenții au fost arestați, dar nu se înșiră, nici măcar nu se amintesc abuzurile revoltătoare care provoacă poporul. Înșiră cazuri concrete petrecute atât la Zărand cât și la Talpoș, cu ocazia înscrierilor, când un scriitor și doi geandarmi au insultat poporul. Acuză în-deosebi pe protopretorul Csukay, care ar trebui amovat din slujbă. Protestează în contra becisnicilor administrative.

Mulțimea ungurească ia însă la cunoștință raportul vicișpanului, după-cum primește și propunerile comisiei permanente, citite în fugă de respectivii referenți.

Numai la chestia închiderii cârciumelor pe timpul liturghiei (Duminica și în sărbătorii) la cuvântul Dr. St. Pop și cere ca în același timp să se dea poruncă aspră a nu se ține nici ore oficioase, la primării, pe durata serviciului divin. Fișpanul spune că este dat ordin în privința asta. Cine cunoaște abateri concrete, să facă arătare.

(Ședința continuă.)

Situația gravă în țeară.

În urma grevei dela căile ferate o situație gravă apasă asupra țării întregi. Guvernul a suspendat până azi ședințele Dietei din cauză că opoziția prin interpelări și vorbiri prealabile înainte de ordinea zilei agita încă și mai tare pe lucrători.

Sensația zilei este că guvernul a luat măsuri extra-ordinare strașnice. Eră, seara la orele 7, **capitanul orașului a deținut întreg comitetul grevist**, compus din 13 membri. Arestarea s'a întâmplat în localitățile *cercului democrat* (unde era de față și deputatul Vázsonyi). Un scandal enorm s'a petrecut. Krecsányi,

șeful detectivilor a fost huiduit, d'asemeni și agenții cari îl însoțeau.

Unii erau să bată chiar pe agenții puterii publice, încâierându-se, așa că poliția a arestat pe mulți îndată.

Pe când sgomotul era în toi, sosește acolo deputatul Lengyel Zoltán. El se amestecă la mijloc, apostrofând că de ce poliția arestează pe unii și pe alții! Capitanul de poliție Rudnay îi spuse să tacă, neavând el nici un drept acolo. Dar Lengyel nu e omul care să se lase, ci începu o ceartă colosală. Sfârșitul fu că **două detectivi ridicară cu puterea pe Lengyel Zoltán în trăsură și-l duseră la poliție**. Aici s'a luat proces verbal și apoi a fost eliberat.

Din cauza asta se crede că azi Luni va fi scandal mare în dietă. Guvernul ca să pună capăt anarchiei dietale, vrea să suspende ședințele dietale prin decret regal.

Cât privește greva, ea se poate considera ca *potolită cu forța*. Chemarea sub arme a slujbașilor dela căile ferate a avut efectul dorit, așa că eră în capitala întreagă abea mai erau câte-va sute de greviști.

După știrile cele mai recente eră au fost arestați 60 greviști.

În țeara întreagă s'au cauzat pagube enorme în urma grevei. Mulțime de marfă s'a stricat prin gări, vite au murit de foame și sete, precum n'au ajuns la destinație altă marfă care era ficsată a sosi la un anumit termen. Statul va avea mulțime de procese pentru a despăgubi pe particulari.

UN MARE SCANDAL ÎN BUDAPESTA.

Ziarele din capitala Ungariei aduc amănunte despre un scandal nemaî pomenit ce s'a petrecut Sâmbătă după amiază în Budapesta.

Eroul scandalului este Fenyő Sándor, director al ziarului „Egyetértés”, ear victima fiica de 13 ani a unui functionar superior. Numitul publicist maghiar în chip pervers a atentat la pudorea tinerei fete sub o poartă (pe strada Eskü Nr. 5) unde fata aștepta pe tatăl său să se coboare din biuro. Bestialul bărbat a sărit asupra fetei și nu se poate descrie perversitatea ce a încercat asupra ei.

Aceasta a început să tipe. Tocmai atunci a ajuns jos tatăl ei. Agresorul ticălos a luat-o la fugă. Părintele, revoltat, după ei. Într'astea s'a strâns și public numeros. L'au ajuns în strada Koronaherczeg, unde intrase sub o poartă. Erau să-l omoare. Bătaie a suferit însă: fața-i era sângerată, hainele rupte. Noroc că a sosit poliția, care l'a dus la capitanat.

Fenyő interogat, a zis că era beat când a comis mișelia. S'a chemat însă un doctor care a spus că acuzatul nu e beat.

O indignare grozavă a cuprins pe toți.

„Független Magyarország”, alt organ kosuthist, înscriind scandalul acesta nemaî pomenit, spune că de mult partidul întreg kosuthist și o parte a publicului știa despre apucăturile bestiale și perverse ale acestui corifeu, care a nenorocit o sumedenie de fete tinere (de câte 13—14 ani). Până acum însă numai asupra fetelor din popor, mai sêrace, atenta. Sunt grozăvenii ce făcea.

Numitul ziar întreabă: nu crede oare Kosuth Ferencz că asemenea om trebuie dat afară din redacție și din ori-ce societate cinstită?

Bine-î merge lui „Egyetértés”: antecesorul lui Fenyő, vestitul Dienes, a scăpat de temniță fugind în America, ear actualul director stă în pragul temniței pentru cele mai scandaloase crime.

„Strigăte de alarmă“.

O broșură politică interesantă a eșit zilele trecute de sub tipar din peana doctorului *Király Péter* în Seghedin sub titlul de mai sus. Ea este adresată maghiarilor peste tot și celor genuini în parte. În broșura aceasta autorul ocupându-se cu relele și scăderile politice maghiare actuale, se repede într'un stil fulminant contra dualismului și armatei comună. Oare când a fost condamnat pentru lesa majestate. Aceasta aducere aminte îl face să se năpustiască în amărăciunea sa cu o neobișnuită vehemență și necruțare și asupra judecătoriei maghiare. Peste tot tonul în care este scrisă broșura dovedește un natură vehement, iritabil, un temperament sever, fără marginii în sentimente și gândire, degenerând ici colo în o extasă aproape nebună, când între unele pasaje ale dezvoltării sale se vaeră în câte-o poezie bine aplicată, care face să îi crească indignarea și amărăciunea până la culme. Cu o severitate necruțătoare, o închipuită superioritate și o critică pasionată tratează chestiile de drept public. De aceea de multe ori trece peste marginile discuțiunii calme, obiective, câte odată rătăcește în contra-zicerii și devine inconsequent. Numai când trece pe terenul politicii sociale, înceată starea această extatică, gândirea îi este mai rece și mai obiectivă, făcând multe reflexii adevărate și prea interesante. Unele specimene, cu privire la Jidovimea din Ungaria, publicăm din această broșură și noi:

„În opul redactat de Jókai Móricz, Bródi Sándor și Rakosi Viktor sub titlul de *Ezernyolc-százennyolc* se face amintire cu mare însuflețire despre *patriotismul jidovesc*. „Adus-au vr'o jertfa?” — întreaba autorul *Strigătului*. „Șau făcut numai datorința. De aceea, dacă în adevăr șau făcut datorința, le datorim cu toată recunoștința, dar această recunoștință de fel nu-î îndreptățește să se vestească pe sine ca cei dintâi în maghiari patriotici ear nouă Ungurilor adeverași să ne țină lecții despre onestitatea politică și bunele moravuri. În privința asta zău Jidaniil noștri ar putea fi nițel mai modesti...”

Acest popor de caracter particutul n'a fost doar din cauza virtuților sale patriotice și moravurile sale caste urgisit în Rusia, România, Austria.

„Încă nici acum nu suntem siguri în privința aceea, — zice autorul vorbind despre chestia imigrării — că ce dar al lui Dumnezeu sunt Jidovii peste noi, cari mereu ne copleșesc țeara”.

„Generositatea maghiară este răsplătită cu cea mai neagră nerecunoștință. Dacă Jidovimea face din întâmplare ceva pentru patrie și dacă pentru asta nu este de loc recompensată: în continuu se mândrește cu fapta sa ofensând pe cei caror le datorește cu vecinică recunoștință”.

Reflexiile mai însemnate ale autorului sunt următoarele:

„Ei (Jidovii) nu cred nimăru și nu se încred în nimenea, și vice-versa lor nu le crede și nu li-se încrede nime”.

„În chestiuni religioase jidovimea despectează, urește, desprețuește tot ce este străin de legea sa”.

„În gura jidovimei patriotismul, umanismul, principiile sociale și morale n'au fost nici odată adevărate, decând s'a prăbușit Palestina, și nici nu va fi adevăta nici o idee eternă pe buzele jidovești, până-ce în țeară nu se va întemeia de nou țeara jidovească”. (Autorul se încrede prea mult în virtuțile poporului jidovesc de odinioară. Noi suntem înclinați a crede ceea-ce ne spune istoria pozitivă, contrar testamentului vechiu, că jidovimea și atunci tot așa de stricată, imorală, gheșeftară, batjocoritoare a vir-

ruților și omorătoare de profeți, a fost cum este și azi. Colo stă și azi Golgota, care va mărturisii până la sfârșitul vaacurilor, ce a fost jidovimea acum 2—3000! Și nu pregătesc jidovii oare și azi popoarele mereu pentru Golgota? Națiunea maghiară nu se află ea acum înaintea lui Pilat? Șapoî ce țeară le trebuie Jidovilor când ei pot trăi și fără țeară? Doară pentru-ca să se înșale, dușmănească și omoară jidan pe jidan?).

Maî adevărat grăește autorul când scrie:

„Pământul nostru n'a fost nici-odată priincios pentru buruiiana jidovească. Impregiurarea asta au considerat-o străbunii noștri ca o garanță a siguranței de rasă.

„In istoria țerei noastre acele pagini sunt maî triste, în cari este vorba despre rolul jidovilor. D e. epoca lui Andrei II., care a bătut mulți bani, i-a pus în circulație cu ajutorul Cazarilor. Jidovii încredințați cu încassarea dărilor au năcăjit poporul în modul cel maî ticălos.“

„Peste tot jidovimea n'a fost în stare să binemerite de simpatia și bunăvoința poporului maghiar.“

„In capitala noastră toate instituțiunile le-au prefăcut după chipul și asămănarea lor. Astfel a devenit Budapesta — Judapesta.“

„Tot pe al 17 maghiar (adecă ungar) vine un jidan; pe fie-care Klm. cuadrat 3 jidani, prin urmare în Ungaria se află în raport cu Rusia maî mulți jidani, și ceea-ce e maî trist și înspăimântător, numărul lor crește repede.“ (Fatală, dar și târzie constatare!).

„Validitatea prea ușoară a jidovimei la noi (aha!) este cauza, că poporul muncitor își părăsește vatra“ — (făcând loc celor din Galitia și Polonia!).

„Numărul jidovilor crește în mod exasperant pe toate terenele: pe cel administrativ, de guvernare, iudicial, și științific.“

„Ei nu se asimilează. La noi totul devine instrument orb în mâna lor. Domnia, hegemonia maghiară, independența de stat maghiar, comerțul, industria, literatura, arta maghiară sunt tot atâtea losinci plăcute dar false, în ochii jidovilor, tot atâtea arme periculoase în mâna lor.“

„De vreme ce maghiarul protestant se dușmănește de moarte cu fratele său catolic, până atunci jidovii trăesc în înțelegere frățescă și deplină armonie“.

„In Ungaria și azi ar fi necunoscute ideile destructive ale socialismului, dacă Jidovii nu le-ar fi importat spre primejdia noastră. (Numai de ar fi socialism adevărat acela, ce propagă Jakabiî, Izrailiî și Weltneriî; dar și acestuia, ca la toate altele li-au imprimat caracterul lor propriu).

„Presa maghiară a ajuns cu totul în mâna lor. Acel ziar maghiar, care scrie despre jidovi lucruri supărăcioase neplăcute Israelului, sunt date în latură, nebagate în seamă.

„Jidovii n'au nimic de perdut; cu sine n'a adus nimic în țeară“ (afară de pinclu Red. Tr.)

„Guvernul maghiar tolerează de dragul Jidovimei prea mult desmerdate, ca popoarele și națiunile străine să urască, și aespreguiască pe maghiari“.

„O critică necruțătoare merită guvernul maghiar care a introdus în confesională tot acest act al guvernului numai din punct de vedere jidovesc se poate esplica și justifica.

„Ori-ce rău, care provine dela acești Jidovi, naționalitățile maghiare ni-l atribuie nouă“.

In acest cerc de idei glăsuște broșura dela început până la sfârșit, pecat că autorul este răpit când și când de naturelul său rapsodic și astfel degenerază de multe-ori în inconsequențe așa d. e. când afirmă sus și tare, că Jidanul tot Jidan rămâne, nu se sfiește de a-și exprima dorința contopirei întregii jidovimi în popoarele creștine. Cu toate astea broșura care și pentru noi este destul de interesantă pentru multele adevăruri cuprinse în ea, este opera unui observator ager, drept, îngrijorat de viitorul națiunii sale.

Răsboiul ruso-japonez.

Cum reese din diferitele telegrame și rapoarte sosite de pe teatrul de răsboiu, Rușilor le merge foarte rău în Extremul Orient.

Se zvonește chiar că Anglia și-a oferit intermediatiunea pentru a curma fatalul răsboi încă nainte de lupta decisivă. In Rusia această bunăvoință a Angliei este primită cu mare entusiasm, căci o încetare așa zicând imediate a răsboiului ar fi un scut puternic, pentru a ascunde neputința și slăbiciunea armelor ruse.

Dăm aci telegramele de eri:

Acțiunea Angliei.

Petersburg, 22 Aprilie. (Telegramele agenței ruse) Hotărîrea Angliei pentru suprimarea conflictului ruso-japonez și încă din inițiativă proprie, este deamă de toată lauda. Această intervenție a Angliei la moment dat va face incontestabil mari servicii atât Rusiei cât și Angliei. Pasul acesta va înlătura cu o lovitură ori-ce diversitate dintre ambele puteri în Extremul Orient cu privire la toate chestiile pendente din Asia Centrală, cari au provocat neînțelegeri între Anglia și Rusia. Afară de aceea atare intervenție va scoate pe Anglia din situațiunea aceea penibilă de a se numi federata unei puteri, în care să întrupează pericolul galben, ce amenință popoarele universe ale Europei.

Țarul pe câmpul de răsboi.

Petersburg, 23 Aprilie. Mergerea Țarului pe câmpul de răsboi este fapt complinit. Programul călătoriei este deja stabilit în toate amănuntele sale.

Luptă pe uscat.

Londra, 23 Aprilie. Din Tokio se vestește, că în timpul cel maî apropiat se va da cu toată siguranța o luptă la fluviul Yalu.

Petersburg, 23 Aprilie. (Telegramele oficiale). Raportul telegrafic al generalului Kuropatkin anuie Țarului următoarele: La 19 și 20 Aprilie totul a fost liniștit pe riuul Yalu. Nimic nu s'au schimbat. La 19 c. noaptea a fost observat în fața promonturiului Tover șil, spre vest dela Kialtsu un vapor de explorare care peste puțin a dispărut.

Paris, 23 Aprilie. Agenția Havas vestește din Petersburg: Aici s'a răspândit știrerea, că Japonezii au fost bătuți la fluviul Jalu.

Paris, 23 Aprilie. Din Petersburg i-se comunică Agenției Havas: Vestea despre înfrângerea Japonezilor lângă Jalu a adus-o o telegramă de azi din Port-Arthur, care spune că o coloană japoneză a fost nimicită. Știrerea aceasta încă nu este confirmată.

Londra, 23 Aprilie. Agenția Reuter comunică din Seul următoarele întâmplări dela 19 Aprilie: Cum se dă aici cu socoteală, nainte de 20 Aprilie nu se va face nici o încercare pentru trecerea fluviului Yalu. Până atunci se vor face pregătiri întinse pentru înaintarea de odată din trei puncte. La 13 Aprilie a părăsit Japonia și II-armată japoneză. Aceasta este probabil destinată pentru Port-Arthur, alte trupe debarcă pe țărmul Mancuriei lângă Takusan ori în Tatungkau; aceste vor forma o parte a armatei, care va înainta pe întreaga linie contra Pio-Jang. Divizia de 16.000 de sub comanda generalului japon Inouie este primul corp de armată, care va lua lupta cu Rușii. In viitor Kiuzientșeng și Vitșu va fi baza operațiunilor militare în Coreea.

Kuropatkin bolnav.

Petersburg, 23 Aprilie. Ziarul *Novoie Vremia* i-se telegrafează, că generalul Kuropatkin în urma răcelei și oboselei de drum, s'a îmbolnăvit serios. Timpul este foarte defavorabil, ear trupele abia pot înainta.

Bombardarea Niucivangului.

Londra, 23 Aprilie. Lui *Standard* îi se comunică din Petersburg, că Japonezii au bombardat afirmative Niucivangul debarcând trupe. Știrerea asta nu este confirmată.

Luptă la Yalu.

Londra, 23 Aprilie. *Daily Cronicle* vestește din Seul, că lângă fluviul Yalu s'a dat luptă desperată, ale cărei amănunte din motive strategice nu sunt încă cunoscute.

Încă un vas rusesc aruncat în aer.

Petersburg, Alexeiev anunță, că sub durata așezării de mine submarine, o mină de esplodat, în urma căreia locotenentul de marină *Well* și 27 mateloți și-au perdut viața.

Admiralul Skrydlov.

Petersburg, 23 Aprilie. Admiralul Skrydlov Marți va pleca la Sebastopol, pentru a-și lua adio dela familie. După aceea va pleca pe câmpul de răsboi. Este probabil că numai până atunci rămâne în Port-Arthur, până-ce va lua dispozițiunile necesare pentru a pleca la Vladivostoc, unde se află grosul flotei.

Telegrame.

O voce rusască despre intervenția Angliei.

Petersburg, 23 Aprilie. Ziarul „*Sviet*“ publică referitor la știrile răspândite despre intervenția pretinsă a Angliei un articol, care sfârșește cu cuvintele: Rusia nici odată n'a avut lipsă de ajutor străin, din contră a ajutat pe alții. Rusia nu așteaptă ajutor nici intervenție. Pentru Rusia are numai cuvântul Țarului însemnătate. In o telegramă, adresată admiralului Alexeiev, Țarul a caracterizat lupta noastră cu Japonia în modul următor: Răsboiul actual va avea să asigure supremația definitivă a Rusiei pe țărmurii Oceanului Pacific.

Pentru ajungerea acestui scop este necondiționat de lipsă să învingem pe Japonia, și să-i luăm voia pentru tot-de-una de a întreprinde aventuri militare. Dacă nu așa vom proceda, toată autoritatea noastră o vom pierde în Orientul îndepărtat. Acest răsboi în chestia aceasta se poate reasuma în următoarele: A cui să fie hegemonia pe țărmurii Oceanului Pacific: a Rusiei ori a Japoniei? O împărțire ori altă înțelegere este cu neputință. Deci intervenția ar jigni și maî mult prestigiul și onoarea Rusiei, prin urmare este imposibilă.

Japonia pentru memoria lui Makarov.

Londra, 23 Aprilie. Japonezii din New-York încă au aranjat o festivitate de doliu în memoria lui Makarov, cu care ocaziune consulul japonez *Ukida* a rostit un discurs, vorbind despre Makarov în chipul următor:

Makarov a fost un erou admirabil de mare, și incontestabil cel maî excelent admiral rus. El a îmbogățit lumea cu multe cărți și invenții pentru marină, din cari Japonia a învățat foarte mult. Dela el am învățat cum se scufundă vasele de răsboiu. Și noi îl jălim, căci marina noastră a perdut pe învățătorul ei excelent. Dacă nimicirea lui *Petropavlovsk* a cauzat-o o mină japoneză, asta nu-i servește spre glorie lui Makarov; ear dacă a cauzat-o una rusă, atunci asta va fi o eternă rușine pe numele lui Makarov.

Epilog la alegerea din Nădlac.

Un domn, și anume Ioan Russu notar pens. din Nădlac, a aflat de bine să reîmprospeteze chestia întârzierii cu lista naționalistă de candidare dela alegerea dietală din Nădlac.

Dreptul de a se apăra nu i-se poate denega nimărui, deci nici dlui Ioan Russu, pe care opinia generală l-a pus sub grea acasă. Numai cât dl Russu nu se apăra prin espunerea fidelă a casului, ci acasă pe alții și în special pe subsemnatul, mistificând într'un mod sfruntat starea adevărată a faptelor.

Nu ambiționez a intra în dispute și hărțuelli ziaristice cu dl Russu din Nădlac, dar fiind odată chestia suleată, din respect față de publicul mare românesc, care drept are a ști cu adevărat cum s'a întârziat lista românească de candidare la alegerea din 5 Martie din Nădlac, mă simțesc dator a preda istoricul fidel al aceluia cas în următoarele:

Alegerea din Nădlac era ficsată pe ziua de 5 Martie n zi de Sâmbătă. Lista de candidare, care pe lângă numirea candidatului național avea să conțină și designarea bărbaților noștri de încredere la ambele comisii de votizare, era deja de Miercuri seara gata. În acea seară în fața conferinței alegătorilor o subscrieseră vre-o 14—15 alegători români. Măne zi, adică Joi în 3 Martie seara, ear am avut o adunare mare a alegătorilor naționaliști, la care adunare s'au prezentat și dintre frații Slovaci și Sârbi un număr considerabil de alegători. — Dată din partea unui alegător ideea, că ar fi frumos, ca lista de candidare să nu fie semnată numai de Români, ci, într'un a da espresie faptului, că candidatul Românilor este candidatul comun al naționalităților aliate din cercul Nădlac, să se subscrie pe lista de candidare și Slovacii și Sârbi, lista s'a pus pe masă și s'a semnat continuativ de Slovacii, Sârbi și mai cu seamă de alegători Români, 50—60 la număr.

După aceea punându-se la discuție, că lista de candidare prin cine și când să fie prezentată președintelui alegerii, s'a decis că acea listă să o prezinte bărbații de încredere, cari imediat s'au și ales cu aclamațiune, pentru fiecare comisie câte 2 inși și adică pentru comisia I-a dl Ioan Russu și un alegător slovac, ear la comisia a II-a un Român și un Sârb.

Imediat după alegerea bărbaților de încredere, *chiar eu* am propus adunării, ca bărbatul nostru de încredere să fie însărcinat a prezenta lista de candidare în preziua alegerii, adică în decursul zilei de Vineri, 4 Martie, pe lângă revers la mâinile președintelui.

Și *chiar dl I. Russu* alesul bărbat de „încredere“ a fost acela, care față de propunerea mea,

cu provocare la faptul, că avem prea mulți alegători semnați pe listă, cari pot fi apoi terorizați, a fost de părerea, că lista noastră de candidare să fie prezentată numai în oara ultimă, adică numai când se va deschide actul alegerii. Mulțimea a aflat părerea d-lui I. Russu de plausibilă și în fața vouței generale am cedat și eu, abținându-mă dela propunerea mea. *A rămas deci ca lista de candidare să fie prezentată numai Sâmbătă la 8 ore la mâinile președintelui prin bărbatul de încredere.*

Vineri, în preziua alegerii, înainte de amiază, ni-a venit avis din partea președintelui alegerii, ca pe 11 ore să trimitem 2 bărbați de încredere la o conferință — ținând sub presiunea D-sale, în care să fie staverite locurile de întrunire ale fiecărei partide, precum și numărul biletelor de trecere peste cordonul militar, ce se vor distribui în proporție egală pe seama pionirilor fiecărei partide.

La această conferință a fost esmis dintre bărbații noștri de încredere chiar dl Russu, și l-a însoțit și dl deputat dietal Dr. Vlad, fiind că pe ceilalți bărbați de încredere nu-i aveam atunci la îndemână.

Vineri după amiază am aflat, că în conferință s'a decis a se distribui fiecărui partid câte 30 bilete de trecere peste cordoane. Mie alta dl Russu nu mi-a comunicat, ear dela dl Dr. Vlad nu am putut afla despre altele, fiind-că D-sa plecase îndată după prânz la Șeitin având a se reîntoarce numai mâine de acolo.

Vineri după amiază înainte de 5 ore s'a compus lista acelor 30 pioneri ai partidului nostru, pe seama cărora aveam să primim paspartou-urile. Cu lista aceasta s'a dus dl I. Russu la primărie și a și primit biletele în seamă.

Seara am avut ultima adunare a alegătorilor, în care s'a comunicat tuturor, că la 7 ore de dimineață se vor trage cordonurile militare, peste cari fără bilet de legitimare nime nu va putea trece, deci toți alegătorii noștri să fie din vreme la locul de întâlnire.

Lista de candidare era la mine și eu dimineața punct pe 7 oare m'am și prezentat cu ea la locul de întrunire. — Am stat câțva timp, ca o jumătate de oră, întreținându-mă cu alegătorii, când veni la mine dl învățator Petrovici vestindu-mă că înzădar a trimis de repetite ori la dl I. Russu să vină și să predea pionerilor noștri designați biletele de a trece peste cordon, înzădar s'a dus și D-sa la el acasă, dl Russu l-a respins brusc zicând că nu le predă nimărui, așteptându-l până va sosi dînsul, care încă nici nu se sculase din pat.

Văzând că husarii trag deja cordonul, consternat am primit aceasta veste despre reni-

tența dlui I. Russu și îndată am plecat eu însuși la el, însoțit de dl Dr. Ghebeles, ca să-l sculam și să-l aducem la locul de întrunire, ori cel puțin să luăm în seamă biletele de trecere dela dînsul.

Ajunși la dl I. Russu, l'am aflat chiar sculându-se din pat. La observarea mea, că timpul trece și d-sa trebuia să nu întârzie, mi-a răspuns brusc: „Nu te teme nu întârziem, avem vreme destulă“. I-am cerut biletele, ca cel puțin acele să le distribuim, până-ce d-sa se îmbracă și ajunge la locul de întrunire, ni-a răspuns încă că nu le dă, ci să-l așteptăm până se îmbracă și va veni cu noi.

Am ieșit cu Dr. Ghebeles pe terasa casei d-lui I. Russu și așteptam după dînsul. — În fața acestei procederi curioase a bărbatului nostru de încredere, care în loc de a ne sprijini și a ne merge înainte întru toate ne pune pedeci, dl Dr. Ghebeles îmi zise: „Știi ce, haid să-l lăsăm aici, căci omul ăsta, așa se vede, umblă să te incurce. Numește pe altul de bărbat de încredere în locul lui și fă se nu mai așteptăm după el“.

Eu însă, regret, nu m'am putut decide la așa ceva, cunoșteam prea puțin pe dl Russu, ci am așteptat mai departe.

În fine a ieșit. Ne-am dus la locul de întrunire, unde cu mare greutate am stors dela d-sa o parte din biletele de trecere peste cordon, *multe însă le-a reținut, denegându-mi predarea lor.*

Până-ce cu grabă am distribuit biletele între pionerii noștri, până-ce am trimis pe vre-o câțiva cu biletele d-lor Dr. Vlad, Russu Șirianu, Novacovici etc. în calea lor la marginea orașului, nu cumva să li oprească cordonul — erau 8 ore și 10 minute trecute — *dl I. Russu se și șterse neobservat dela locul nostru de întrunire.* — În lipsa d-sale, când urmă să ne îngrigim grabnic de trimiterea coalei de candidare, trebui să decidem că acum prin cine să o prezentăm. Ne cuprinsese pe toți cei prezenți un presimț rău și în teamă, nu cumva președintele să se lege de litera legii care zice, că 10 alegători au să a-nunțe în scris pe candidat — și astfel nu cumva să respingă lista noastră, sub pretext că numai un alegător o prezintă în persoană, ne apucaram cu toții a aduna cu grabă mare 10 inși dintre cei semnați pe coală spre a-i trimite să prezinte coală.

Trimiserăm urgent după veteranul președinte al partidului, adunaram iute mai 9 alegători dintre cei subscriși pe coală de candidare și li expedaram cu coală la primărie, unde era președintele alegerii.

Până-ce însă aceasta delegație a alegătorilor noștri ajunse în sala comisiei, s'au întârziat cu 3 minute.

Vasile Vereșaghin

II.

„Invierea“ face și mai tare întipărire. Este dimineață. Vedem o groapă săpată ca o peșteră, în stâncă; piatra care o închidea e dată în lături, și prin deschidere foarte îngustă ese cu greu un bărbat, a cărui față este schimosită și pe al cărui cap flutură cârpe albe. Nici o minune, dacă soldații cei doi, paznicii groapei, apucă fuga văzând astfel de arătare. Il vedem năpădind care în cotro.

Aceste tablouri biblice au pricinuit mare mahnire tuturor credincioșilor. Și arhiepiscopul Ganglbauer s'a îndreptat la protectorul casei artiștilor, la arhiducele Carl Ludwig, pentru a cere închiderea expoziției, ori cel puțin îndepărtarea tablourilor biblice. Fără îndoială că evlaviosul domn ar fi isbutit, cu atât mai ușor cu cât artiștii din Viena și presa nu prea s'au purtat cu îndrăzneală; dar Vereșaghin a făcut cunoscut că de bună voie nu va scoate din expoziție nici un tablou. Tăria lui Vereșaghin reuși.

Se temură de scandal și lăsară pe arhiepiscop să întrebuițeze numai armele bisericăști. Așa s'a și întâmplat, ba încă din belșug.

Întăiu se publică în foaia diecezană următorul protest pe care îl punem aicea ca să arătăm cum stau treburile în Austria. Tot odată prin acest document se completează schițarea tablourilor din viața lui Isus zugrăvite de Vereșaghin și așezate spre privești obștească în casa ar-

tiștilor: Am pus un om de încredere să-mi aducă lămuriri mai multe asupra acestora. Prin descriere din gură, prin citirea catalogului însoțit cu lămuriri tipărite și privind și niște fotografii am ajuns la dureroasa încheiere că mai ales două tablouri lovesc creștinismul în temelii. Pictorul, folosindu-se după metoda lui Renan de niște locuri din Biblie, rău înțelese, caută a strica prin viclenești uneltiri credința în fiul lui Dumnezeu făcut om. Unul dintr'însele înfățișază pe fiul lui Dumnezeu, care fusese de vechiu făgăduit că-i mântuitorul lumii și la vremea hotărâtă prin proci, s'a zemeslit dela duhul sfânt și s'a născut din Maria, cea mai curată și fără prihană fecioară, taina iubirii celei veșnice, a cărei concepție ideală a însuflețit pe Rafael să facă lucrări nemuritoare, ne înfățișază pe fiul lui Dumnezeu ca fiu al unei familii orientale blagoslovitoare, cu mulți copii și pe această familie o numește pictorul „sfânta familie“, ca și creștinii. Celalalt înfățișază pe mântuitorul nostru, care din iubirea de oameni a luat de bună voie asupra-și moartea ispășitoare pe cruce și învingând moartea și păcatul a înviat după-cum spusese dinaintea ucenicilor său, a treia zi din morți cu slavă multă; și prin învierea sa și-a îndeplinit solia... Vereșaghin ni-l înfățișază ca trezit din leșin, pândind din deschiderea gropei și-i dă arătare atât de înspăimântătoare încât păzitorii se îngrozesc și fug.

„Mișcat dureros prin asemenea pângărire a celor mai sfinte credinți creștinești, a celor mai înalte ideale pentru artă adevărată creștinească, am crezut de datoria mea ca episcop, să încerc a îndepărta aceste tablouri din expoziție. Însă fiind-că încercările mele n'au isbutit și s'au în-

trebuițat în felurite ziare ca momeală pentru a aduce la aceste tablouri nelegiute și mai mulți privitori, deci mie ca episcop, care sunt legat prin jurământ nu numai să propăvăduiesc credința catolică, dar să o și apăr după putere de ori-ce lovitură, nu-mi mai rămâne decât să protestez în potriua acestei lupte nelegiute asupra creștinismului, să îndemn pe toți catolicii să se ferească a lua parte la asemenea nelegiuiri și să ne rugăm de ertare în numele tuturor credincioșilor din dieceza noastră, la mântuitorul nostru, om și Dumnezeu, pentru ocara ce trebuie să sufere în catolica Viena. Viena 18 Noemvrie 1885. Coelestin Iosef, cardinal Ganglbauer prinț arhiepiscop.

După ce arhiepiscopul și-a dat osteneală a face cunoscute cât mai pe larg tablourile lui Vereșaghin și a celor cari nu puteau da bani spre a merge la expoziție să le vadă, au mai avut loc și alte măsuri bisericăști, predicii, foi tipărite, ba chiar și o slujbă de ispășenie păcatelor în biserică universităței. Nu știm dacă prin asemenea mijloace au scăpat nelegiuiri Vieniți de păcate. Atâta este însă neîndoelnic că de atunci au început a veni la expoziția lui Vereșaghin mai mulți decât ori când.

Mult mai însemnate decât tablourile biblice sunt altele două foarte mari, în cari Vereșaghin dovedește toată puterea-i tragică de a stârni mânia și mila privitorilor; acestea se potrivesc mult cu cele din războiul între Turci și Ruși. Unul este „Inăbușirea războaiului indiene de către Englezi“ și celalalt „Pedeapsa conjurațiilor la Ruși“.

În prefața catalogului citim în privința acestora două:

Acesta este istoricul fidel a întârzierii coalei de candidare dela Nădlac.

In fața consternației generale, deși din cele mai sus espuse este evident, că cine a fost cel vinovat, eu nici cu un cuvânt n'am acuzat pe dl. Russu naintea alegătorilor adunați. Din contră, *nevinovat fiind, am luat toată răspunderea asupra mea în prima linie*, simțind că deși cu bună credință, dar am greșit, când am pierdut timpul umblând și așteptând după dl. I. Russu, ca apoi iar să-mi fugă, în loc de a-l fi înlocuit, precum îmi propusese dl. Dr. Ghebeș, cu alt bărbat de încredere.

Nu s'a aflat o suflare de om dintre sutele de alegători care să mă condamne pentru procedarea-mi de bună credință afară de dl. comerciant Luțai, care de sigur chiar din partea d-lui I. Russu perfid informat, veni, precum zice d-sa, însoțit de densusul și întrebând numai atât: *La cine a fost coala?* După răspunsul meu, că la mine a fost, în credința că d-sa din cauza mea a întârziat prezentarea ei, om pripit cum este dl. Luțai, a început să ne învinuiască. Nu mi-a zis însă nici „Fieți-rușine“, nici „Pfui“ și în general nu m'a vătămat.

Nu mi-s'a dat ocazie a lumina pe dl. Luțai personal asupra celor premerse pentru-că d-sa iute s'a depărtat, dar mi-s'a comunicat, că d-sa încă în aceeași zi, după-ce i-s'a explicat, că deși coala fusese peste noapte în păstrarea mea, eu nu port vina întârzierii, fiind-că deja la 7 ore am fost cu ea la locul de întrunire și astfel *dacă era acela care avea să o prezente la culmea chemării și datorinței sale, coala, care eu însumi în calitate de candidat doar nu o puteam singur prezenta, nu s'ar fi întârziat,—și-a exprimat regretul că m'a învinuit pe nedrept.*

Așadar azi nime, nici chiar dl. Luțai nu mă învinuiește pe mine pentru întârzierea coalei de candidare.

Singur dl. I. Russu o încearcă asta într-o apărarea d-sale.

Mai observ, cumcă afirmarea d-lui I. Russu, că d-sa m'ar fi provocat să insinuăm lista și eu aș fi zis că avem timp până la 1/2,10, este o minciună.

Am espus decursul întregii afaceri fidel. Sute de alegători nădlăcani o știu că așa s'a întâmplat.

Judece acum și publicul mare românesc în cunoștință deplină de cauză!

Dr. I. Suciu.

Școala de surdo-muți din Arad.

Mult On. dle Redactor!

Binevoii a publica următoarele:

In ziua de 19 a l. c. pedagogii din cursul III dela inst. ped. teol. gr.-or. rom. din Arad am avut onoarea de a visita salele de învățământ dela institutul surdo-muților din loc și de a participa și asista la prelegerile ținute cu acești nenorociți. Primul loc relevăm faptul, că prea On. conducătorii ai acestui institut ne-au primit cu o deosebită afabilitate și ospitalitate, conducându-ne prin toate salele și explicându-ne toate cu deamănuntul. Intru adevăr trebuie să mărturisim, că ne-a surprins ordinea și aranjamentul văzut în acest institut; toate sunt puse la cale cu cea mai precizie. Ear ce privește cursul prelegerilor într'adevăr e de admirat pe de-o parte istețimea și paciența profesorilor, ce desvoltă în cursul prelegerilor, pe de alta parte te uimește progresul și disciplina elevilor. E un moment de-o tristeță pătrunzătoare, când vezi ființele acele prigonite de soarte, și condamnate la o viață de nedescris cu fețele timbrate de suferințele și gândurile sorții lor, de altă parte însă e un moment, înălțătoriu de inimă, când vezi, că aceste ființe cu ajutorul științei sunt aduse într-o astfel de poziție, în cât nu numai că se pot înțelege cu oamenii, ci sunt în stare a se înțelege chiar și cu nevrăstnicii. Afară de darul înțelegerii primit dela neobosiții lor profesori, mai sunt de notat încă desemnările lor, cari sunt executate cu atâta precizie, în cât ar face onoare oricărui institut.

Mulțumindu-le Prea On. domni conducătorii dela institutul amintit, îndeosebi directorului Elias Iakab pentru deosebita afabilitate și ospitalitate și recomandând și altora vizitarea acestui institut. — Vă rugăm M. On. dle Redactor să binevoiiți a da loc acestor șire în mult prețuitul D. Voastre ziare, ca și publicul nostru să aibă o icoană despre însemnătatea acestui institut.

Elevii cursului III pedagogic,

NOUȚĂȚI.

ARAD, 25 Aprilie 1904.

— **Dela Academia Română.** Academia Română a acordat premiul Neuschotz de 2000 lei dlui Th. C. Aslan, directorul serviciului stenografic al Senatului român, pentru lucrarea sa: „Finanțele statului român dela Regulamentul Organic până astăzi (1831—1903)“. Acest subiect fusese pus la concurs de Academie.

— **Un ziar român-francez.** Ziarele din România înregistrează știrea, că în curând se va înființa la Salonic un ziar român-francez, cu scop de a apăra interesele Românilor dela Pind.

— **Moratoriu pentru Siberia.** Conform unei știri din Petersburg, pentru Siberia și Orientul rusec a fost decretat moratoriul până la finea războiului. Afirmative este chestie de 80 milioane de ruble.

— **Nouă universități în Praga.** Ziarul ceh Nadrodní Listi din capitala Boemiei împărătesc pentru culte și instrucțiunea publică a avisat senatul universitar dela universitatea cehă și germană, ca pentru fie-care școală superioasă va zidi un nou palat.

— **Căldura soarelui.** Anul acesta luna Apr. este neobișnuit de caldă. Causa acestei călduri timpurii pare a fi aflat-o directorul „observatorului“ astronomic francez din Bourg, *abatele Moreuse*. Explicațiunea științifică a abatelui poate liniști pe toți cei-ce credeau în profeția, că soarele mereu se recește. Anume astronomul *Moreuse* afirmă în urma observațiilor făcute de el, că pe colosalul corp ceresc se poate observa o nouă suprefață puternică candescentă, de o lungime 90.000 mile. Este deci destul de mare, ca să poată da căldură în cantitate considerabilă. La vară ne vom putea convinge, dacă descoperirea aceasta este adevărată ori nu.

— **Viața de student la universitățile germane în trecut.** O revistă germană publică un lun și interesant articol despre viața universitarilor germani mai de de mult. Centrul vieții social-studențești au fost patru orașe de universitate. *Lipsca, Halle, Iena și Wittenberga*. Studențimea acestor universități era vestită; fie-care își avea particularitățile sale, moravurile și datinile proprii originale și caracteristice. Așa d. p. studentul german din *Lipsca* era vestit pentru moda și ușurința, lenevia sa și pentru vênare de femei. Știea bine să-și petreacă și în societate era tot atât de agil, pe cât de neîndemânatec era când avea să răspundă în examene și la colloqui la întrebările magnificilor doctori. Cei din *Halle* erau pioși și

„După înfățișările războiului, adică a uciderii oamenilor cu grămada, în lupta dintre state, a găsit artistul că n'ar fi lucru lipsit de interes să facă un tablou care să zugrăvească omorirea cător-va inși ce se află în luptă cu statul, inși ținând drept făcători de rele.

„Pare foarte vrednic de luat aminte faptul că mijloacele de omorît se fac din ce în ce mai cumplite.

„Cât e vorba de aceasta apoi mintea născocitoare a Englezilor a întrecut fără îndoială toate mijloacele vechi, împușcarea osândiților cu ajutorul tunului se privește cu toate cerințele iubirei de oameni.

„Bomba rumpe într-o clipă trupul în bucăți, le aruncă în toate părțile, și capul — cum s'a văzut de privitori — se suie pe o linie spirală în sus. Intipărire făcută de această privescătoare, adică groaza, este foarte mare, în tocmă cum cere și spiritul legilor de azi.

„Celalalt mijloc foarte obișnuit de executat este spânzurătoarea, întrebuintată de obicei în vîrsta de mijloc și chiar și acuma în multe țări, între altele în Rusia.

„Acest fel de omorîre este mult mai rău decât celalalt, pentru-că moartea vine mai greu și este mai dureroasă.“

După această introducere, a căreia amară ironie nu poate fi tăgăduită, merge fie-și care plin de datorință de a vedea tablourile.

Este o piață întinsă, sorită, sub un cer vecinic zămbitor. Limpezimea văzduhului arată toate cele așa de lămurit în cât putem vedea un șir lung de tunuri puse unul lângă altul până la marginile vederei.

Din naintea fie cărui tun stă legat un indian, unul din acei nenorociți pe care foamea și silnicii de tot felul i-a împins la desnădăjduire și care au îndrăsnit la 1857 a se răscula în po-triva companiei indiene, cunoscută ca model de societate colonială.

Răscola a fost foarte primejdioasă. S'a întins în tot Bengalul, a cuprins mai toată India nordică, și pentru un timp a pus în primejdie stăpânirea Englierei.

Cu cât a fost primejdia mai mare cu atâta mai turbată fu și răzbunarea, după ce răscola a fost învinsă.

Cu cruzimea cea mai aleasă născociră pentru a pedepsi pe răsculați un fel nou de moarte: îi spulbera cu tunul, cu cea mai grozavă osândă pentru un musulman; cum poate să mai învie în raiu dacă îl preface în mii de fărâșuri? Verșăghin ne înfățișează o execuție de acestea.

Legați! — Foc! — Curățiți!

Legați! — Foc! — Curățiți!

Așa resuna comanda mereu, mereu, până ce toți acești nemernici, sfârșiți vor fi, în bucăți, făcuți gunoiu, spulberați, și țara curățită de turburători. În tablou este ales momentul cel dinaintea de împușcare. Vedem pe răsculați în caftane și turbane albe, stăpâniți la cea din urmă clipă de simțiri curat omenești.

Cel dintâi este un bătrân zdravăn cu barbă lungă și albă. Fața-i energică este ridicată în sus, se uită la ceriu, buzele-i vinete sunt deschise. Răzbunare strigă această gură, chiamă cea mai groznică răzbunare în acest ceas de moarte asupra tuturor acelora careucid pe fii acestor țări, ori îi nimicesc mai pe încetul. Ve-

cinul său este prăpădit, capul căzut pe piept, pare că plânge, nu pentru densusul dar pentru ai săi cari trebuie să sufere înșă nespusa sărăcie a ființei lor.

Al treilea stă drept, mîndru plin de vrednicie și liniștit.

Al patrulea pare fără cunoștință, leșinat. Și tot așa, în tot șirul cel nesfîrșit.

Colo mai departe, se svîrcolește unul par'că ar vrea să se deslege de la stîlp. Zădarnică trudă. Indeplinitorii ostindei stau acolo, și s'înarmați.

În fund vedem un batalion întreg de soldați îmbrăcați roș, înșirat presintă arma.

Colea înainte ofițerul care comandă celor de la tunuri, patru de fie-care tun, și stau toți după orînduială. Capul drept, picioarele cu călcăile alăturate, pieptul înainte, nici la stînga nici la dreapta. N'au nimic de văzut, nimic de simțit nimic de gândit. Nu-s oameni, is mașini.

Și acuma răsună comanda, fitilul se apropie de țilindru — un pocnet — și s'a sfîrșit.

Să vedem pedeapsa cu moarte la Ruși.

Un cer cenușiu, uniform, nordic. Aerul plin de fulgi de nisoare cari cad jos formând lapovițe mari. Suntem pe o piață mare din Petersburg, acolo stau ridicate una lângă alta cinci spînzurători de care atîrnă nihiliști. Viscolul nu ne lasă să-i vedem bine, dar zărim cele din urmă zvîcnituri, se vede că n'au fost spînzurați bine.

În fața tabloului stă mulțime de popor, au venit să privească la grozava osîndă: jandarmi călări îi împrejură din toate părțile.

Și toți stau muți și nemișcați învăliți în mantale. Dar ce se petrece în lăuntrul acestor

cu frica lui Dumnezeu, și învățau sirguincios. Ei aveau mai mare popularitatea năntea părinților, decât năntea fetelor acestora. Mici blăstămăți comiteau și acești puritani, dar erau greu de prins. Studenții dela Iena erau vestiți pentru ingeniositatea și dibăcia lor în dispute academice. — Cei din Wittenberga au fost cu mult mai puțin celebrii, cel mult dacă s'au bucurat de faima nu prea glorioasă pentru ei, că erau dirji, se puneau ușor la bătaie și pentru nimic. Erau mari meșteri în golirea păharelor și peste tot nu să bucurau de onoarea aceea, ca colegii lor dela celelalte 3 universități germane. De sine înțeles, că pentru aceea erau și la universitatea din Lipsca studenți morali; și la Halle ușuraticii, și la Iena mai prostuți, și la Wittenberga mai serioși.

— **Sultanul și Maghiarii.** Din Constantinopol se telegrafează, că Sultanul, care eră a primit autograful prea înalt al monarhului nostru cu privire la exhumarea și aducerea osemintelor în patrie ale lui Rákoczi II., a permis cu toată francheta de groparea reliquiilor luptătorului pentru libertate ungar, care zace de mai mult ca 100 ani pe pământ străin în monasteriul St. Benoit din Galata. Cu asta însă nu s'a sfârșit acțiunea în privința realizării dorinței patriotice maghiare, de oare-ce trebuie să se ceară și permisiunea generalului ordinului monachal al Lazariștilor, care are sediul în Paris. Ordinul Lazariștilor a purtat adică grija mormântului Rákoczy.

— **Despre regele oțelului.** Milionarului american, Schwab, despre care s'a scris, că a bancrotat, i-a rămas și după marele krach al trustului său vr'o câte-va sute de milioane! Despre asta dă dovadă cel puțin purtarea sa liberală într'adevăr americană față de un raportor de ziar din New-York. În Cherbourg adevărat s'a imbarcat Mr. Schwab pe vaporul „Kaiser Wilhelm“ pentru America, înscriindu-se pe lista călătorilor sub pseudonim, deoarece-ce n'a voit ca ziarele din America să prindă veste despre sosirea sa în lumea nouă, de teamă, ca aceste să nu facă fel de fel de combinațiuni în legătură cu voiajul său. Și eată primul cunoscut, cu care s'a întâlnit pe bord a fost un reporter al unui ziar din New-York. Milionarul se duse la el și l-a rugat să nu telegrafeze ziarului rentoarcerea sa în America. Acesta însă și-a exprimat regretele sale, zicând că această dorință a fostului rege a oțelului nu o poate împlini; căci el este aplicat pentru salariu anual și îi este imposibil să retacă o veste atât de senzațională, cum este și sosirea lui Mr. Schwab pe pământ american.

— Cât țî-e de mare salariul anual? — îl întrebă regele de oțel.

— 2.500 dolari.

oamenii nu ne-a spus Vereșaghin. Toți stau întorși spre spânzurători și numai la o grupă puțem să le vedem fața numai din profil.

Și tot mai des cade zăpada; vrea ceriul milos să acopere grozăvenia ce s'a petrecut?

Vereșaghin a făcut prin acest tablou, ceea ce nu îndrăzni până la dănsul alt pictor; a făcut întâia oară un monument artistic luptătorilor nihilisti.

Pentru dănsul cei cinci conjurați al căror nume e ușor de aflat, nu-s făcători de rele. Vorbește de dănsii ca de inși în luptă cu statul și cari sunt socotiți făcători de rău. Nu cată a pricinii mânie în potriua lor; îi zugrăvește ca jertfe ale atot puternicului stat cu jertfe cari ne deșteaptă compătimire. Nu-i nici o minune dacă asemenea deslușiri au fost scoase din catalog prin hotărîrea cenzurii. Dar nici n'au nevoie, vorbesc singure.

Este foarte firesc lucru ca alți pictori să nu primească de loc tendințele și realismul lui Vereșaghin. N'au ce face; de tăgăduit măestria lui la colorat și la desemnat, precum și tehnica, nu pot. Palavrele obișnuite, în această privință, că artistul n'are tendință, că trebuie să zugrăvească numai frumosul în sine pot fi respinse ușor prin faptul că o plămuire artistică lipsită de tendință este cu neputință. Dar firește, bagă d-lor de seamă tendința numai când le lovește deprinderile. Cerința ca artistul să n'aibă nici o tendință înseamnă că el să aibă tendințele celor mulți. Iar despre ideea că numai frumosul poate fi obiectul artei, Goethă zice: „Arta este Indelung timp

Atnci domnul Schwab băgă mâna în buzunar și fără nici un cuvânt plăti la mâna reporterului suma de 2500 dolari, ceea-ce în bani nostrii face 12.500 coroane. În chipul acesta ziarele din New-York n'au știut nimic despre venirea lui Mr. Schwab.

Este interesant că domnul Schwab numai pentru diferite servicii a plătit în decursul călătoriei sale 7000 dolari, așa că toată călătoria până în America l-a costat aproape 30.000 dolari! Pe drum a trimis pe la cunoscuți depeșe de cabel, cari costă foarte mult. Dar acest lux și-l pot permite numai regii americani, și decât să fiu așa mână întinsă, în cât se resfir sume colosale pentru o simplă călătorie de pe continent până în America, mai bine nu fiu rege de oțel.

— **La judecătoria.** Un țeran ungar din Tárkány s'a dus să se plângă la judecătoria contra vecinului său.

— Nici odată nu i-am făcut nimic în viața mea vecinului meu — zisă.

— Cum Te chiamă pe 'mata.

— Lukács Mihály, ear pe vecinul meu Iuhász András.

— Bine, dar ce ai cu el?

— M'a batjocorit până într'atăta.

— Pentru-ce?

— Pentru-că vaca mea dă mai mult lapte, decât a lui.

— S'apoi numai de aceea?

— D'apoi eu alt motiv nu știu.

— Și 'mata nu l-ai batjocorit.

— Nu!

— Cu nici în cuvânt nu l-ai vătămât?

— Nu!

— Nu l-ai lovit?

— Am probat numai . . .

— Și?

— . . . i-am turtit nasul. . . .

— **Durere de stomac.** Sgârçiri de stomac, catar greu de stomac, la boale de stomac învechite și împotriva lipsei de ape, tit, mijloc sigur. Purgativ sigur, inerția cronică a intestinului gros, la lipsa de scaun purgativ fără dureri, este thea întăritoare de stomac „Centauria“ a farmacistului Kossuth.

Cutia de probă 1 cor. 20 fil.

Cutia mare . . . 2 cor. — —

În contra tusei, catarului (troahnă) răgușelei, flegmei și iritațiunigătului este de un efect eminent, pastilele de pept »Sennega.« Prețul 1 cor. Se pot căpeta în farmacia la »Maria Fecioară« a farmacistului Kossuth Pál, Arad, piața Boros-Béni Nr. 15.

mai mult educatoare, înainte de a fi frumoasă și totuși tot așa de mare, de adevărată, ba chiar mai adevărată și mai mare de cât cea frumoasă. Tablourile lui Vereșaghin sunt pline de poezie, dar ori-cum poezia sa este foarte realistă. Tablourile sale trebuie să lovească pe ori cine are părerea comună că esența poeziei este iluzia, înfrumusețarea realității. Căci Vereșaghin se silăște să sfarme ori-ce iluzie. El a rupt vâlul înșelător de poezie, cu care arta acopere răsboiul și pe eroii lui: el a desbrăcat legendele creștine de caracterul totalizic, a arătat adevărata valoare a umanității veacului al nouă-sprezecelea.

Se cerea de la artă să înlocuiască religia, adevărată să pue pe oameni într'o lume ideală ca să uite această vale de plângerii. Vereșaghin coboară iarăși arta din nou pe pământ: el îi pune datoria să facă pe oameni nu să uite problemele cari așteaptă dezlegare ci să le cunoască; să l'îmboldească nu la visare ci la lucrare. Arta pentru dănsul este ceva social nu dumnezeesc ori mai pe sus de omenire, ci un factor și tot odată un simpton al desvoltării societății.

„Neue Zeit“

Convocare.

Despărțământul ppsc Radna al reuniunii învățătorilor români ort. din ppiatele I-VII, și va ținea adunarea de primăvară Lunii în 3/16 Mai 1904 în comuna Petriș, la care, O. D. Ta, ca membru, ești poțid a participa,

PROGRAMA:

1. Participare la chemarea D. S.
2. Prelegere practică cu cl. a III-a:
Verbul. Se va ținea de învățătorul, care va fi sortat.

3. Deschiderea adunării.

4. Apelul nominal.

5. Reflecțiuni asupra prelegerei.

6. Raportul biroului.

7. Discuțiuni asupra chestiunilor puse la ordinele zilei prin cerculeriul nr. 20/903-4 a biroului central.

8. Incasarea taxelor. În înțelesul dispozițiilor legale de cătră comit. central, nimeni dintre membrii despărțământului nu mai pot rămânea în restanță cu taxa. Deci fie-care este expres îndatorat, ca la adunarea prezentă să se achite atât de taxele restante, cât și de cele curente.

9. Propuneri și interpelări.

10. Fixarea locului pentru adunarea proxima.

11. Inchiere.

Soborșin, 7/20 Aprilie 1904.

P. Givulescu,
președinte.

Bibliografie.

„Sămătorul“, revistă literară săptămânală, apare în București, str. Regală nr. 6. Anul III nr. 14 din 4 Aprilie v. 1904 are următorul cuprins: N. Iorga: Povestitorii de erii și cei de astăzi: Nuvelisti și scriitorii de schițe. — Mihail Paleologu: Chiemșri de toamnă (poezie). — George Stoică: Silită (schiță din popor). — St. O. Iosif: Dormi visurile tale (poezie). — Il. Chendi: Doi membrii corespondenți ai Academiei: Enea Hodoș și Dimitrie Dan. — Eugen Ciuchi: Pastel. — N. Iorga: Petru dreptate și cuviință: Infruntări d-lui I. Gavanescu. — Sr. O. Iosif: Pe curând (după Lenau). — N. Iorga: Cronică

Prima societate de Credit Funciar Român din București.

Publicație.

Să aduce la cunoștința generală că Sămbătă 17/30 Aprilie a. c. se vor trage la sorti scrisurii funciare rurale pentru un capital de lei 1,372.700 din cari scrisurii de timpul 5% — a 45-a tragere — în valoare de lei 1,247.000 și scrisurii de timpul 4% — a 10-a tragere — în valoare de lei 125.700.

Tragerea la sorti se va face în ședința publică în localul Administrației Primei Societăți de Credit Funciar Român din București strada Colței 27 la orele 3 p. m. în prezența Consiliului de Administrații, a Comisarului Guvernului a proprietarilor asociați și a detentorilor de titluri ce vor voi a asista, și a celuilalt public asistent.

Nr. 191 4-4

Diracțiunea.

INSERTIUNI ȘI RECLAME.

Dr. VAJDA BENO

medic-dentist.

200 1-

Arad, Szabadság-ter, edificiul teatrului.

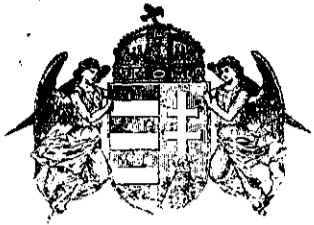
Pune dinți artificiali cu desăvârșire apți pentru sfîrmarea alimentelor.

Dinți singuratici 4 cor., chiar și pe rate, plombarea dinților, senzațional de efitin pe lângă garanță.

— Tragerea fără durere a dinților 2 coroane. —

Premiat cu medalia cea mare milenară la expoziția din Budapesta în 1896.

Turnătoră de clopote și de metal

a lui

Antoniu Novotny

în Timișoara-Fabric.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor scricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioase, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu adiustări de fer bătut, construite spre a le întoarea cu ușurință în ori ce parte îndată ce clopotele sunt bătute de o latură prin ceea-ce sunt mbituite de crepare.

Cu deosebire recomand

clopote patentate găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provezute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu. așa că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton unui clopot de 408 klg. patent după sistemul vechiu.

Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preadiustarea clopotelor vechi cu adiustare de fer bătut, — ca și spre turnarea de toace de metal.

Clopote în greutate de 300 klg. și mai jos se află totdeauna gata în magazin.

Preț-curanturi ilustrate se trimit la cerere grătit și franco

1035 36-52

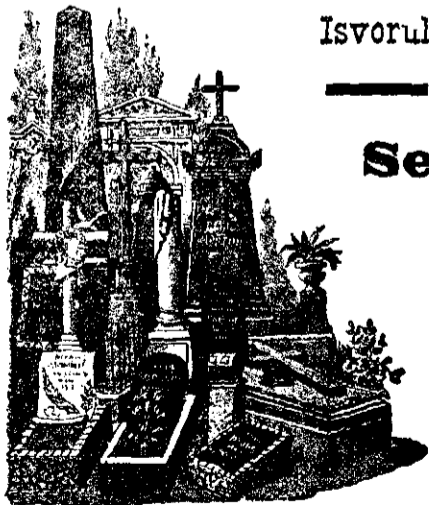
Cel mai mare atelier pentru fabricarea mausoleelor în Ungaria de Sud.

Isvorul de comanda cel mai echitabil și comod.

Serviciu prompt.

Soliditatea o confirmă multele scrieri de recunștință.

Place de marmoră p. mobile și tot felul de lucruri sculptate.

Kapfer György

TIMIȘOARA.

188 9-30

Gyárváros, Andrássy-ut 16 szám.

BIEDL JÓZSEF

coloritor și pictor de odai, imitator de lemn și marmură Arad, piața Libertății (vis-à-vis de statuie).

Primește toate lucrările ce se țin de branșa asta, chiar și cele mai grele. 187 7-25

Pictări de odaie,

precum și coloriri și imitari de lemn indigen sau exotic (fioderare) în execuție de gust,

pe lângă prețuri moderate.

Primește tot odată curățirea locuințelor de tot felul de insecte, pe lângă garanție. Comandele din provincă prompt și grabnic.

— La comande pe seama bisericilor rabat. —

Diplomă de aur 1891. Oradea-Mare.

SCHÄFFER JÓZSEF

compactior. 1045 110-

ARAD, Strada Tabajdy Károly.

Execută tot felul de

lucrări de compactorie

dela executarea cea mai simplă până la cea mai de lux. — Comandele din loc și provincă se efectuează prompt și punctal. — Lucru bun și solid.

Prețuri moderate. Serviciu punctual.

Mare surprindere

În viață nu se mai dă nici când o asemenea ocazie! 500 bucăți cu fl. 195. Un orologiu de precizie aurit minunat, cu mers regulat, garanție de 3 ani împreună cu un lanț potrivit, o cravată de domni modernă de mătăasă, 3 bucăți năfrâmi de buzunar fine, 1 inel de bărbați admirabil cu piatră imitație, un portmoneu elegant de piele, o oglindă minunată de buzunar, 1 păr. bumbi de manșete, 3 bumbi la pept cu încheietoare patent de aur doab'le 3%, o recvisită de scris prima-nikel, un drăgalaș album cu chipuri, conținând 36 chipuri, cele mai frumoase din lume, 1 broș de dame parisian, elegant (novitate), 1 păreche butoni de piatră briliant-simili foarte seducătoare, 3 obiecte de lux, de veselie pentru tineri și bătrâni, 20 obiecte de corespondențe importante și încă alte 400 de diferite obiecte, de lipsă în casa. Toate la oaltă, împreună cu orologiu, care singur plătește acești bani, **costă numai fl. 1 95**. Espedarea cu rambursă sau trimiterea înainte de bani, să face prin casa vieneză de espedare centrală. 195 1-2

P. LUST, Cracovia.

NB. Pentru comande ce nu convine, se returnează banii.

Prăvălie nouă!

ifj. FITUS JOZSEF

prăvălie și magazin de sticlă, porțelan, lampe și rame de tablouri.

ARAD, Strada Forray nr. 4.

Pe lângă prețuri moderate se află de vânzare vase de porțelan pentru cafea, ceai: vase de lavoar, obiecte de gală din majolika, lampe de masă și pendante, tot felul de obiecte de sticlă, obiecte de cristal, colorate șel. 178 8-16

Indată efect surprinzătoriu!

Nou! Jahner-Crème fără grăsime. **Nou!**

Mai nou produs igienic pentru înfrumșetarea și nobilitarea pielii.

Efectul îndată fără exemplu consistă prin aceea, cumcă pelea obrazului, prin aceeași ușoară încordare, consistă asemenea unei neteziri de marmor alb și fineță, care acțiune nici prin un alt mijloc de înfrumșetare nu s'a dobândit.

Un mijloc de înfrumșetare prin însușirea aceasta cum e Jahner.

Crème fără grăsime agitează în tot locul o senzațiune insuficientă. Mai perfect pe terenul pentru îngrijirea înfrumșetării. Nesticăcios! În momentul efect.

Pe timpul întrebunțării dispar peste galbene, bube de înfrumșetării, bubițe, sgrăbunțe și altele pentru necurățirea pielii.

Netezește săbărituri și semn de bubat, acoardă însuși la persoane mai bătrâne o culoare de obraz jună proaspătă și grațioasă; obrazul, grumazul, brațele și mâinile conservă o frumșeță frapantă și o culoare dragostoasă.

Jahner-Crème fără grăsime să poate mai virtos zina cu succes a se întrebunța. Nu conține nici argint viu, nici plumb. 1 tegulă 1 coroană.

Jahner săpun. Acest săpun servește spre conservarea și nobilitarea pielii, este liber de orice aspreală și esereică influința cea mai binefăcătoare asupra pielii. La întrebunțarea Jahner-pomadefi trebuie mai întâiu să spălăm cu acest săpun, prin ce efectul pomadefi se înaintează foarte esențial. 1 drb. 60 filleri.

Jahner pudră. Jahner-puderni este nedispunțaver non plus ultra a tuturor pudrurilor. Este un pudră pentru bai, salon, de toate zilele precum și pentru înfrumșetarea pelei, care are însușirea nu numai de a șoceri, ci este și absolut nesticăcios. Jahner-puderni este un produs perfecționat, care în privința bunății și a fineții și a nepornicișității este asemenea oricărui pudră indigen și din țări externe. Pentru blondine să ia rosa s'au alb; pentru brunete (chamois, galbeniu) rosa sau alb. 1 șatulă 1 coroană.

Jahner apă de gură. Cel ce-și spală gura regulat seara și dimineața cu Jahner apă de gură nu va avea nici-când dinți găuroși și delatură durerea de dinți. Nu se poate destul recomanda la carne burețioasă al dinților. Tocmai așa se potrivește la dinți cu rădăcini clătinate. Un mijloc sigur contra cărnii dinților ușor sângeroase. Contra putrezirii cărnii dinților. La dureri de dinți reumatice. Foarte prețioasă este la înlăturarea respirațiunii rău mirositoare. 1 sticlă 1 coroană 40 filleri.

Jahner pasta de dinți. Liber de săpun. Mai toate persoanele cari întrebunțează pasta cu săpun conținătoare, au la marginea dinților o peatră acră cafeniu deschis; carnea dinților e moale și ușor sângeroasă! Este dară a se recomanda tuturor, cari țin la valoarea dinților sănătoși și frumși Jahner pasta de dinți fără săpun. 1 dosă 1 cor.

Jahner pomadă pentru creșterea părului. 1 Tegula 2 coroane.

Jahner esență de păr. Aceasta întărește perii deja clătinați, înaintează în mare măsură creșterea și contribuie hotărât la deplina înlăturare a mătreței din cap. 1 sticlă 1 coroană 60 filleri.

Jahner vâpșeală de păr. Resultat reușit! Nu decolorează! Culoare naturală a părului! Cel mai nou nesticăcios mijloc care îndată după prima întrebunțare recăștigă culoare naturală a părului încăruntit, alb și roșu, precum părul din barbă și sprâncene, după plac brunetă și neagră sau blondină. Aplicarea este foarte simplă și este alăturată în instrucțiunea dată fie-cărui etui. O neisbândă a coloritului după precisa instrucțiune de întrebunțare de sigur nu să întâmplă.

La cumpărare să se spună apriat ce culoare se poștește (negru, brunet sau bël) pentru părul încăruntit. Un carton 4 cor.

Jahner apă blondină. Părul nu prea frumos bël, roșu și brunet să poate în timp foarte scurt bël-auriu colora. Apa blondina este pe deplin nesticăcioasă, fluidul e fără culoare și miros, care nu colorează nici pelea, dar nici pânzăturile albe. 1 sticlă 4 coroane.

Părul alb nu să poate cu apa blondina colora. Pentru părul alb se convine numai Jahner vâpșeală de păr.

MIJLOC DE VINDECARE.

Tusă. Bomboane de Dr. Oppolzer. Un mijloc foarte aprobat contra catarrhului a organelor de respirat, contra tusei, răgușelei, contra gâdelării în ghit, catarrhului de plămâni, a respirației grele. 1 șatulă 80 filleri.

Fluidul pentru Rheumatism și Gicht a lui Dr. Hoffmann. Un mijloc aprobat încă de mulți ani contra Gichtului, Rheuma, dureri de nervi, Neuralgia, Rheuma, în musculi, Exudate, Ischias, Scărânțirea unor membre, înțepenirea musculilor și coardelor chilaviturilor și durerilor din crucea spatelui. 1 sticlă 80.

Pilulele curățitoare de sânge a lui Dr. James. Pilulele acestea curățesc sângele, iritează activitatea mațelor și înaintează mișcarea scaunului, depărtează toate sucurile rele, ferea stricată și rămășițele rămase din alte bețeguguri. 1 boiță 80 filleri.

Balsam de Dr. James. Balsamul acesta încălzește rânza și sângele îngreoiat, depărtează acriciunea, flegma și ferea superfluă și prin aceasta produce o mistuire proaspătă, prin urmare aduce imstuirea rânzei (stomachului) în mișcare nouă și escită pofta la mâncare și beutură. Balsamul acesta depărtează vânturile, sporește activitatea intestinilor, delatură ridicarea din stomach, amărăciunea, greața de cap și amețiala. 1 sticlă 80 filleri.

Unsoare de rie a prof. Kaposi. Această unsoare se aplică cu bun rezultat nu numai la rie ci și la tot felul de excreșcenții a pielii. 1 tegulă 1 coroană.

Comandele să se adreseze la

RUDOLF JAHNER, apotecariu.

Temesvár-Fabric strada principală Nr. 70.

CORNEL TĂMĂȘDAN

neguțator de condimente, delicatose și ape minerale
în ARAD

Calea Archiducelui Iosif Numărul 12.

Recomandă depositul său bogat arangeat, unde se poate căpăta: marfă colonială, delicatose, cea mai fină teă din străinătate, rum, procurate din sursele cele mai renumite, tot felul de ape minerale, vinuri din patrie și străinătate, șampanie franceză și ungară, cognacuri pe lângă prețurile cele mai echitabile.

— Sămănțe de sămănat de ale lui Mauthner. —

Pachetare gratuită. La cumpărare cu bani gata 20% rebat.

■ N-rul Telefonului 419. ■

158 12—20

Bate lunare moderate.

Pneumatit pentru bicicile . . . . . 3.60 fl.
Șeavă . . . . . 2 —
Pedale . . . . . 2 —
Lampă de acetylen 1.70

Comandele sosite prin poșta se efectuează punctual și grabnic.

Marfă neconvenabilă se primește îndărăt.

Depositul fabricii de mașini de cusut în Timișoara.

Ladányi Izso, Timișoara.

Edificiul seminarului catolic.

Mașină de cusut SINGER dela fi 30 în sus.

" " cu navă (suveică) rot. " 45 " "

Biciclii-Conrier, model 1904 de matrie engleză . . . . . 60 " "

Serviciu prompt și solid.

Cel mai eftin isvor de cumpărare în una din cele mai mari prăvălii de Oroloage și giuvaricale

din Arad.

1005 151-

Pentru prețuri ne mai pomenite se pot căpăta la

Deutsch Izidor,

clasicornicar și juvsergiu

Arad, strada Templom.

(Palatul minorității).

Oroloage de aur p. bărbați dela 18 fl. în sus

" " " dame " 12 " "

" argint " bărbați " 5 " "

" " " dame " 6 " "

" oțel și nikel " 2 " "

Wecker " 1.50 " "

Oroloage cu pendulă în rate pe lângă aceleași prețuri. Primesc și schimb obiecte de lux, cumpără pe lângă prețul cel mai înalt posibil, aur și argint călcat.